

Boekbespreking

Patricia E. Faasse

In splendid isolation

A history of the Willie Commelin Scholten Phytopathology Laboratory 1894-1992

Jan-Kees Goud

KNPV en Laboratorium voor Fytopathologie, Wageningen
Universiteit

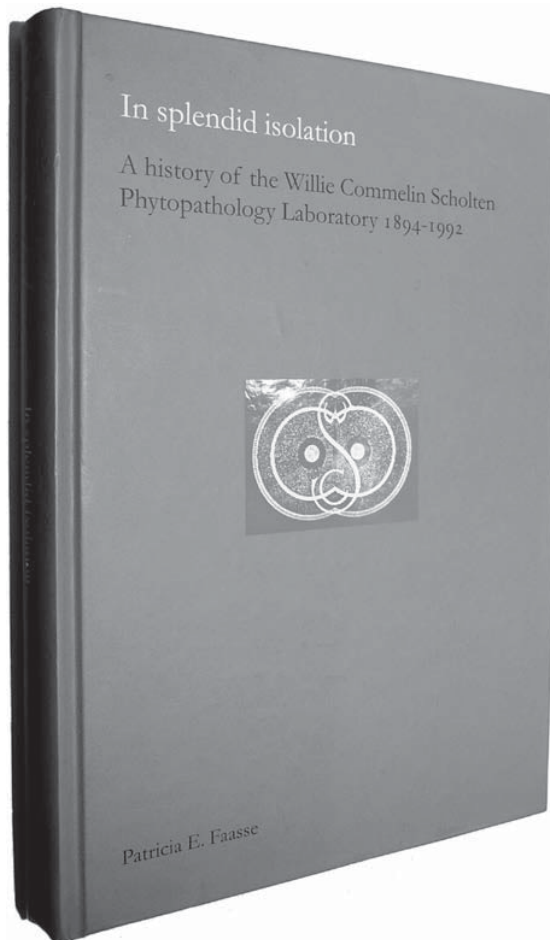
Al een aantal keer is in onze gelederen aandacht besteed aan het boek 'In splendid isolation'. Op de Gewasbeschermingsmanifestatie in mei, toen het boek pas uitgekomen was, is het officieel overhandigd door de voorzitter van de Stichting WCS, prof. Cees van Loon, aan de voorzitter van de KNPV, dr. Gert Kema. En op het eeuwfeest van de American Phytopathological Society is een exemplaar overhandigd aan de APS-president Ray Martyn. Een bijzonder boek dus. Tijd om iets te melden over de inhoud.

Het WCS Fytopathologisch Laboratorium

Patricia Faasse neemt de lezer mee naar een andere tijd. Het verhaal boeit als een roman, met steeds andere hoofdrolspelers. Van de student Willie Commelin Scholten, enig kind uit een schatrijke familie, die plantenziektkundige colleges volgde bij Prof. Hugo de Vries, Willies dood en het besluit van zijn familie om ter nagedachtenis aan hem een fytopathologisch laboratorium te financieren, tot en met de geschiedenis van de 'bevolking' van het laboratorium over een periode van bijna honderd jaar.

Impact op de Nederlandse plantenziektkunde

Op die manier wordt duidelijk dat het effect op de fytopathologie (in brede zin) in Nederland enorm groot is geweest: De eerste directeur van het WCS-laboratorium, **prof. Jan Ritzema Bos**, fungeerde als vraagbaak voor de praktijk en heeft in die rol duizenden praktijkproblemen over plantenziekten en -plagen behandeld. Dit deed hij mede namens de 'Nederlandsche Fytopathologische Vereeni-

ging' (NPV), de latere KNPV. Met zijn honderden artikelen in het Tijdschrift over Plantenziekten, heeft hij een groot stempel gedrukt op de land- en tuinbouw in Nederland. Het Tijdschrift over Plantenziekten was de eerste 25 jaar het gezamenlijke tijdschrift van de NPV en het Kruidkundig Genootschap Dodonea uit Gent. Daarna werd het het blad van alleen de NPV, wat later is uitgegroeid tot het *European Journal of Plant Pathology*.

Hij werd tevens directeur van de Plantenziektenkundige Dienst, en is later aangesteld bij de 'Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool' in Wageningen (de latere Wageningen Universiteit) als persoonlijk hoogleraar en directeur van het 'Instituut voor Phytopathologie'. Zijn opvolgster, **prof. Johanna Westerdijk**, de eerste vrouwelijke hoogleraar van Nederland, is met het Laboratorium een andere weg inge-

slagen en heeft van de plantenziektkunde een wetenschap gemaakt. Samen met haar meer dan vijftig promovendi (opvallend veel vrouwen) heeft ze een schat aan inzicht gegenereerd in tal van ziekteverwekkers, waaronder de veroorzaker van de iepziekte.

Er wordt ook beschreven hoe ze begonnen is met vijftig schimmelisolaten, gekregen van prof. Frits Went, en die collectie heeft uitgebouwd tot het Centraal Bureau voor Schimmelcultures.

Verder wordt beschreven hoe het Laboratorium talloze onderzoekers van naam heeft voortgebracht, zoals bijvoorbeeld Westerdijks opvolgster **prof. Louise Kerling** en de mycoloog en latere CBS-directeur **dr. J.A. von Arx**.

Uiteindelijk heeft de opsplitsing van het fytopathologisch laboratorium geleid tot het ontstaan van fytopathologiegroepen aan de Universiteit van Amsterdam en Utrecht Universiteit.

Andere tijden

Het boek geeft ook een kijkje in maatschappelijke problemen van weleer: het is interessant om te lezen over de grote verschillen tussen het mondaine Amsterdam en het agrarische Wageningen, en over de schoorvoetende emancipatie van de vrouw in de wetenschap. Andere problemen spelen nog steeds en zijn wellicht van alle tijden: het laveren tussen krappe budgetten bijvoorbeeld, en de altijd aanwezige spagaat tussen het doen van praktijkonderzoek en wetenschap. Dit lijken misschien voor jonge mensen typisch moderne problemen, maar ze

spelen in de fytopathologie al meer dan honderd jaar.

WCS vandaag

Het WCS-laboratorium leeft ook nog door in de tegenwoordige 'Stichting WCS voor de fytopathologie', die tot doel heeft het stimuleren van onderzoek en (wetenschappelijk) onderwijs in Nederland. Zo financiert WCS een wisselleerstoel in de fytopathologie: deze wordt steeds voor korte tijd bezet door een internationaal expert, afwisselend bij de UvA, UU of WU. Daarnaast cofinanciert WCS projecten (vaak samen met de KNPV), zoals voor *e-learning* in de plantenziektkunde of popularisering en verspreiding van het vakgebied onder middelbare scholieren.

Verdere informatie

Al met al is het boek een aanrader voor iedereen die iets heeft met fytopathologie en geschiedenis in de wetenschap en de praktijk. '*In splendid isolation*', copyright *KNAW Press*, Amsterdam, 2008, is een Engelstalig boek en beslaat 296 pagina's. Het is te verkrijgen bij:

Uitgeverij Aksant
www.aksant.nl
info@aksant.nl
tel: 020-8500150
ISBN: 978-90-6984-541-8
Prijs: € 40,00

BOEKBESPREKING